

„Oameni cuvioși și harnici...”

Coloniștii germani în Basarabia (1814 – 1940)

Săptămâna trecută, în incinta Muzeului Național de Arheologie și Istorie din Chișinău, a fost inaugurată expoziția „Oameni cuvioși și harnici... Coloniștii germani în Basarabia”. În anul 1813, țarul Alexandru I a chemat coloniștii germani să se stabilească cu traiul în Basarabia. În 1940, ca urmare a Pactului de neagresiune germano-sovietic (Pactul Hitler-Stalin), nemții au fost nevoiți să părăsească în decurs de câteva săptămâni Basarabia. În cei 125 de ani, cinci-șase generații de coloniști germani au reușit, în pofida unor momente nefavorabile, să întemeieze o comunitate prosperă din 150 de sate. Această istorie este astăzi în mare parte uitată. Prin expoziția „Oameni cuvioși și harnici... Coloniștii germani în Basarabia” se dorește prezentarea fațetelor sociale, culturale și de istorie contemporană ale vieții acestui grup de oameni. Expoziția este organizată de Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Moldova-Institut Leipzig, Universitatea Liberă din Berlin și va dura până la 1 decembrie 2010. Mai jos, publicăm un articol despre coloniștii germani, semnat de scriitoarea germană Ute Schmidt.

...La începutul secolului al XIX-lea, Basarabia era pentru mulți germani un pământ dorit. Imigranții germani veneau cu miile în partea de nord a Mării Negre, până la Caucaz. Declanșatori ai acestui exod în masă au fost presiunile politice, consecințele războiului, precum și necesitățile economice. Motivele religioase au jucat, de asemenea, un rol important pentru emigrare - spre exemplu, așteptarea că reîntoarcerea profetică a lui Cristos ar fi în curând și ar avea loc în preajma muntelui Ararat.

Emigrarea a fost promovată de către țarul Alexandru I, care era intenționat să stimuleze deschiderea economică a provinciei ruse. Coloniștii germani, fiind în

mare parte țărani evlavioși, viticultori și meșteșugari iscusii, prin cunoștințele lor și prin dezvoltarea economică, trebuiau să servească drept model pentru populația localnică, țarul asigurându-i că le vor fi oferite privilegii importante și libertăți.

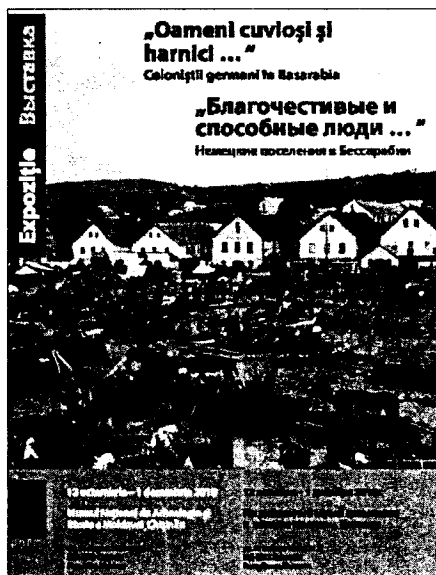
Cu toate acestea, pentru noii veniți, condițiile erau la început extrem de dure: drumul anevoios precum și asigurarea insuficientă cu produse alimentare de bază i-a costat pe mulți imigranți viața.

Autoritățile ruse au acordat comunităților populate de coloniști o autonomie extinsă. Orânduirea comunală forma climatul social al coloniștilor, oferindu-le un cod comportamental: munca individuală, ajutorul

acordat vecinilor și interesele comune se completau reciproc. Astfel, prin donații, a fost finanțată construcția spațiilor de locuit pentru săraci și a spitalelor. Până în anul 1871, pentru coloniști exista o administrație proprie. Limba de comunicare era germana și, prin intermediul acestei administrații, era promovată dezvoltarea economică și socială în cadrul coloniilor.

Coloniștii germani din Basarabia erau, în mod preponderent, de religie evanghelică. Forma lor de viață și mentalitatea erau influențate de un moral pietist, care i-a obligat să aibă un mod de viață econom, concepții de muncă foarte puternice, precum și să aprecieze școala și instruirea.

În coloniile germane ale Basarabiei, „bisericile-comuna-școlile” asigurau învățământul elementar general. Deja în 1844, în Sărata, fusese deschis un seminar german pentru profesori. Acesta a fost primul în toată Rusia de Sud și, în același timp, cel mai vechi dintre toate instituțiile de învățământ pentru profesori, confirmat oficial în tot Imperiul Rus.

Creșterea populației și structura profesională

Până în anul 1940 s-a dezvoltat o comunitate germană prosperă, având peste 100 de alte colonii, sate în arendă, bunuri și gospodării. Condițiile de viață îmbunătățite și dezvoltarea producției au promovat o dezvoltare și bunăstare. Majoritatea populației germane activa în agricultură, în mare parte ca țărani independenți. Aproape 13% activau ca meșteșugari, 3% - în comerț, meșteșug și industrie. Cota-parte de preoți, profesori, medici, juriști și alte persoane cu studii superioare constituia în medie 2,5%.

Partea importantă a coloniilor germane era în regiunea Akkerman (Cetatea Albă). Coloniile germane existau și în partea de sud-vest și centrul Basarabiei, precum și în raioanele de nord - Soroca și Bălți. Recensământul populației din anul 1930 demonstrează că germanii au existat în toate orașele și raioanele basarabene.

În mijlocul multitudinii

variate a populației din Basarabia, germanii locuiau în mod preponderent în comune omogene germane. În târgurile mai mari, locuiau reprezentanți ai mai multor etnii. Cu toate că germanii comunicau și cooperau cu alte grupuri etnice, căsătoriile dintre persoane de etnii diferite se întâlneau foarte rar. Motivul era conștiința de grup, transmisă de biserică și religie.

După izbucnirea Primului Război Mondial, germanii din Basarabia erau considerați „dușmani interni”. În anul 1915 au fost emise legi de expropriere, iar școlile germane au fost închise. Deportarea în masă în Siberia, prevăzută pentru anii 1916/17, a fost împiedicată doar de iarna grea și de declanșarea revoluției din februarie.

După Primul Război Mondial, Basarabia a intrat, în anul 1918, în componența României. Această cotitură a adus cu sine momente cruciale importante în viața economico-socială și culturală a germanilor, dar a asigurat, pentru început, supraviețuirea minorităților germane în mediul cu care s-au obișnuit. Cu

toate acestea, „politica de românizare” a guvernului român a dus la naționalizarea școlilor elementare generale germane, cota profesorilor germani a fost micșorată, iar limba germană nu a mai fost acceptată ca limbă de predare.

În urma Pactului Hitler-Stalin și a înțelegerilor germano-sovietice din „protocolul adițional secret”, istoria coloniilor germanilor în Basarabia a cunoscut, în toamna anului 1940, un final abrupt. Ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940 a impus României să se retragă din Basarabia și Bucovina de Nord în decurs de trei zile. La 28 iunie, Armata Roșie a ocupat aceste regiuni. Populația germană din Basarabia - pe atunci în jur de 93.500 - a fost strămutată în Imperiul German, în baza acordului germano-sovietic din 5 septembrie 1940 privind strămutarea. Din motive familiale, în Basarabia au rămas doar 2.000 de persoane.

Cea mai mare parte a germanilor, după o perioadă îndelungată de aflare în lagăre în 1941-1942, a fost strămutată în Polonia ocupată. În ianuarie 1945, la fel ca și milioanele de refugiați din regiunile de est, aceștia au fost nevoiți să se refugieze în Occident, din cauza Armatei Roșii. În Germania de după război ei și-au creat o nouă existență și o nouă viață, adesea - în regiunile de unde proveneau strămoșii lor.

Începând cu 1980, sute de germani basarabeni vizitează fostele colonii germane din regiunea Mării Negre, întreținând relații bune și prietenoase cu populația din R. Moldova și din regiunea Odesa. Programul „Ajutor pentru Basarabia”, coordonat de Uniunea Germanilor Basarabeni, precum și inițiativele private susțin populația țării în diverse moduri. Drept exemple impresionante privind bunele relații servesc restaurarea bisericilor din Albota (Moldova, 2003) și Sărata (Ucraina, 1995) cu donații germane, precum și transmiterea în folosință a acestora reprezentanților confesiunilor locale.

Radio 7
105.2 FM
chișinău

105.2FM
ONLINE
www.radio7.md

United Nations Development Fund for Women

OFIUL SUBREGIONAL AL UNIFEM CSI LANSEAZĂ INIȚIATIVA DE

evaluare a capacităților partenerilor

Fondul Națiunilor Unite de Dezvoltare pentru Femei (UNIFEM), parte componentă a UN Women, invită ONG-urile active în domeniul promovării drepturilor femeilor din Moldova să participe la un exercițiu de evaluare a capacităților acestora. Scopul exercițiului este (1) de a identifica partenerii care vor contribui la implementarea documentelor programatice în domeniile de activitate UNIFEM, precum și (2) de a crea o bază de date a partenerilor în vederea consolidării ulterioare a capacităților acestora.

Pentru detalii privind procesul de aplicare și criteriile de evaluare, Vă rugăm să accesați www.civic.md sau www.ong.md. Pentru clarificări ulterioare contactați-l pe dl Gheorghe Caraseni, consultant național, la adresa electronică consulting@caraseni.md sau prin telefon: +373 69 129 998

Termenul limită de depunere a solicitării: 25 octombrie 2010, ora 12.00.

Zeitung „Timpul”
Veröffentlichung des Artikels am 15.10.2010